

Vänrikki Stig Holmströmin tie Äänislinnasta Karjalan Kannakselle ja Lapin sotaan

Luutnantti Stig Holmström astui varusmiespalvelukseen Panssaripataljoonaan Hämeenlinnassa 14.6.1941. Koulutus jatkui 22.9.1941 saakka, jolloin tuli lähtö rintamalle. Holmström toimi Aunuksessa vaunuampujana Panssaripataljoonan 2. Panssarikomppaniassa. Taistelupaikkoja olivat Äänislinna, Karhumäki ja Poventsä. Hänet komennettiin Upseerikouluun Niinisaloon ajalle 1.8. - 22.12.1942. Kurssin jälkeen hän toimi lyhyen aikaa Haminassa Konekiväärikomppanian panssarintorjuntakouluttajana. Holmström komennettiin takaisin Panssariprikaatiin Äänislinnaan 10.3.1943. Prikaati oli ryhmitetty tällöin reservitehtävään. Joulukuussa 1943 vänrikki Stig Holmström siirrettiin juuri perustettuun Erilliseen Panssarikomppaniaan.

Panssariluutnantti Stig Holmström tutuksi tulleen BT - 42:n vierellä Panssarimuseossa Parolassa kesällä 1996. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Tämä kirjoitus käsittelee vänrikki Stig Holmströmin toimintaa Erillisessä Panssarikomppaniassa vuoden 1943 joulukuusta vuoden 1944 heinäkuulle sekä osallistumisesta Lapin sotaan syksyllä 1944. Lähteenä on käytetty yksikön sotapäiväkirjaa, jonka merkintöjä Stig Holmström on täydentänyt. Stig Holmström on Varkauden Reserviupseerikerho ry:n jäsen.

BT - 42-vaunut otetaan käyttöön

Helmikuun 15. päivänä 1943 perustettiin Panssariprikaatiin III Pataljoona, joka käytännössä oli ainoastaan komppanian suuruinen. Sen päällikkönä toimi luutnantti Stig Sippel. Kalustona yksiköllä oli BT - 42-vaunut. Se osallistui Piltsinjoen taisteluihin 15.6. - 1.8.1943 pääasiassa tykistötehtävissä. III Pataljoona luopui elokuussa BT - kalustosta, kun se sai käyttöönsä oikeat saksalaiset Sturmgeschütz III-rynnäkövaunut. BT -42-vaunuja valmistettiin yhteensä 18 kappaletta. Vaunut otettiin uudelleen käyttöön vuoden 1943 lopulla perustetussa Erillisessä Panssarikomppaniassa.

Erillisen Panssarikomppanian perustaminen

Luutnantti Stig Sippel ilmoittautui Äänislinnassa joulukuun 1. päivänä 1943 Panssariprikaatin komentajalle eversti Sven Björkmanille. Tällöin hän sai käskyn perustaa Erillinen Panssarikomppania. Komppanian käyttöön tulivat BT - 42 (114 H/18) - vaunut. Yksikkö sai henkilöstön prikaatista ja muista panssarijoukoista niin, että jo joulukuussa kokoonpanoon kuului 4 upseeria, 2 sotilasmestaria, 29 aliupseeria ja 49 miehistöön kuulunutta sotilasta. Joulukuun 10. päivänä 1943 siirrettiin yksikköön luutnantti Yrjö Nieminen lähettiupseeriksi Rynnäkkötykkipataljoonasta, vänrikki Stig Holmström joukkueenjohtajaksi Panssariprikaatin I Pataljoonasta ja vänrikki Helge Saarela joukkueen johtajaksi Panssarijääkäripataljoonasta. Tammikuun 2. päivänä 1944 siirrettiin komppaniaan upseerikokelas Martti Kaakinen joukkueenjohtajaksi Henkilötäydennyskeskus 6:sta.

Helmikuun alussa 1944 yksikön vahvuus oli 5 upseeria, 18 aliupseeria ja 65 miehistöön kuulunutta sotilasta. Jatkossa komppanian henkilövahvuus pysyi suunnilleen tällä tasolla koko toimintansa ajan.

Varustaminen

Yksikölle luovutettiin joulukuun alkupuolella yhdeksän vaunua työkaluineen ja yksi kunnostamaton vaunu koulutus käyttöön. Vaunuja säilytettiin katoksessa Ukon kasarmien alueella. Joulukuun puolivälissä komppania otti vastaan vaunuihin kuuluneet tykit varusteineen.

Tammikuun 4. päivänä 1944 komppania sai tykkien ampumatarvikkeet, jotka siirrettiin ammusvarastoon Äänisen Lentokonetehtaalle. Seuraavina päivinä komppania sai vielä viisi vaunua lisää.

Tammikuun lopulla komppania sai käyttöönsä panssarivaunu- ja autosuojiksi kolme vajaa I Armeijakunnan pois siirtyneeltä huolloilta. Samoihin aikoihin yksikön ajoneuvoja täydennettiin yhdellä henkilöautolla, kolmella kuorma-autolla ja kolmella moottoripyörällä. Lisää kalustoa saatiin helmikuun 9. päivänä ennen komppanian siirtymistä. Tällöin yksikkö sai neljä kuorma-autoa lisää.

Stig Holmström: Vaunu BT - 42 painoi noin 15 tonnia. Vaunun pituus oli 5,6 m, leveys 2,3 m ja korkeus 2,6 m. Sen nopeus telaketjuvarustuksessa oli 50 km/h ja pyörillä ilman ketjuja 72 km/h. Aseistuksena sillä oli 114 mm haupitsi. Panssarin vahvuus oli 20 mm. Panssarivaununa BT - 42 oli epäonnistunut. Se oli tehty BT - 7:n alustalle vaihtamalla siihen isompi tykki ja sen takia uusi torni. Tällöin vaunun paino oli lisääntynyt noin 2 tonnia. Vaunusta saadut käyttökokemukset olivat huonot. Panssarmiehet suhtautuivat vaunuun epäilevästi, koska sen maasto-ominaisuudet olivat huonot ja haupitsi vaunuaseena herätti ihmetystä. Tykin ammus ei pystynyt läpäisemään vihollisvaunujen panssaria. Esimerkiksi Sotkaa vastaan sen taisteluarvo oli nolla. Liikkuvana tykistönä sillä olisi ehkä voinut tehdä jotain.

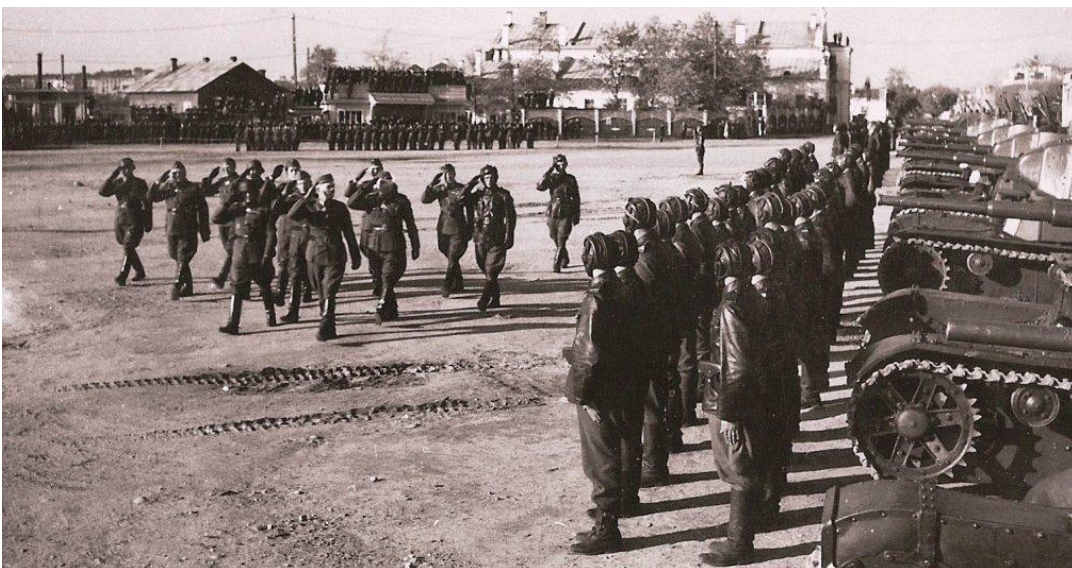
Koulutus

Panssarivaunuteknillinen kurssi aloitettiin joulukuun 13. päivänä. Kurssin käyttöön saatiin kaksi BT - 42-vaunua . Toinen näistä vaati vielä kunnostamista. Kurssille oli komennettu kaikki yksikön upseerit, vaunujen johtajat (8), ajajat (12), asentajat (10) ja vara-ajaja. Kursin johtajana toimi komppanian päällikkö luutnantti Sippel. Kurssi keskeytettiin joulun ajaksi, koska henkilöstölle oli tällöin myönnetty lomaa. Kurssia jatkettiin tammikuun toisella viikolla 1944. Kurssi päätettiin tammikuun 29. päivänä loppukuulusteluun, jossa 25 osallistujaa sai hyväksytyn arvosanan.

Tammikuussa pidettiin myös hiihtomarssi koko komppanialle. Tammikuun lopulla komppania järjesti prikaatin 5 x 10 km viestihiihdon karsintakilpailun.

Helmikuun 1. päivänä 1944 aloitettiin komppanian ampujakurssi, jonka johtajana toimi komppanian päällikkö ja apulaisena varapäällikkö luutnantti Nieminen. Samana päivänä aloitettiin myös vaunun ajajien kurssi, jonka johtajana toimi sotilasmestari Valli. Molemmat kurssit jouduttiin keskeyttämään jo helmikuun 9. päivänä, kun komppania ryhtyi valmistelemaan siirtoa. Lappeenrannassa ajokurssi pidettiin helmikuussa ja ampujakurssi maaliskuussa.

Stig Holmström: Aliupseerit ja miehistö majoitettiin Äänislinnassa Ukonkasarmille, panssarivaunut ja muu kalusto sijoitettiin samaan paikkaan. Upseerit majoitettiin lähellä olleeseen hirsiseen kerrostaloon, missä myös muut Panssariprikaatin upseerit asuivat pataljoonan komentajia ja komppanian päälliköitä lukuun ottamatta. Komppaniassa aloitettiin heti koulutus uudella kalustolla omiin tehtäviin. Upseerit ja vaununjohtajat saivat oman koulutuksensa lisäksi myös ajo-opetusta. Tämä toiminta jatkui helmikuun puoliväliin asti, jolloin komppania sai käskyn muuttaa Lappeenrantaan.

Paraatikatselmus Äänislinnassa syksyllä 1942. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Lappeenrannassa

Siirtyminen

Komppanian kuormaus rautatievaunuihin aloitettiin Äänislinnassa helmikuun 16. päivänä 1944 iltapäivällä klo 15.00. Kuormaus saatiin tehtyä illalla klo 23.10 mennessä, vaikka yksi vaunu oli suistunut lastaussillan ja junan vaunun väliin sillan romahdettua. Kuljetus lähti liikkeelle helmikuun 17. päivänä puolen yön jälkeen ja eteni reittiä Karhumäki - Suojärvi - Sortavala - Virasoja (Imatra) - Lappeenranta. Kuljetus saapui perille helmikuun 18. päivänä aamupäivällä. Komppanian majoitettiin Lappeenrannan Työväentalolle. Upseerit majoitettiin hotelli Patriaan.

Vaunut ajettiin ratsastusmaneesiin, jossa säilytettiin prikaatin muidenkin yksiköiden vaunuja ja autoja. Ampumatarvikevaraston paikka löytyi aluksi Voisalmelta parakkirakennuksesta, josta se siirrettiin lentokentän laidalle halliin. Muutaman päivän kuluttua ampumatarvikkeet siirrettiin prikaatin ampumatarvikkeiden täydennyspaikan yhteyteen.

Erillisen Panssarikomppanian vaunut Lappeenrannan maneesissa. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Erillisen Panssarikomppanian majoituspaikka Lappeenrannan työväentalo. Kuva on otettu Vapun päivänä 1944, jolloin keskustelua oli herättänyt työväentalon salkoon nostettu punainen lippu. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Vaunujen kanssa maastoharjoituksessa. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Kokoonpanomuutoksia ja työnjakoa

Komppaniassa aloitti maaliskuun lopulla toimintansa huoltotoimisto, joka hoiti talous-, pioneeri- ja lääkintähuoltoon kuuluneet asiat. Komppanian päällikkö määräsi upseerien uuden työnjaon. Tehtävät jakautuivat seuraavasti:

- luutnantti Stig Sippel, komppanian päällikkö ja samalla ase-, viesti-, panssarivaunu- ja ajoneuvohuollon valvoja

- luutnantti Yrjö Nieminen, komppanian varapäälikkö ja samalla lähetti-, huolto- ja pioneeriupseeri sekä komppanian majoitusupseeri
- vänrikki Stig Holmström, I joukkueen johtaja ja samalla komppanian valistusupseeri
- vänrikki Martti Kaakinen, II joukkueen johtaja ja samalla komppanian urheiluupseeri
- vänrikki Helge Saarela, huoltojoukkueen johtaja ja samalla kaasusuojaus-upseeri ja palopäälikkö

Sotapäiväkirjan merkintöjen mukaan valistusupseeri Stig Holmström oli komennettu jo helmikuun 22. päivänä Viipuriin Panssariprikaatin valistusupseereiden neuvottelutilaisuuteen. Komennus oli kestänyt kaksi vuorokautta. Maaliskuun alussa Holmström oli ollut kahden päivän komennuksella saattamassa kuutta komppaniasta siirrettyä sotilasta. Näistä neljää oli pidetty siirtopäivään saakka kiinniotettuna varuskunnan päävartiossa.

Vaunujen huoltoa ja varustamista

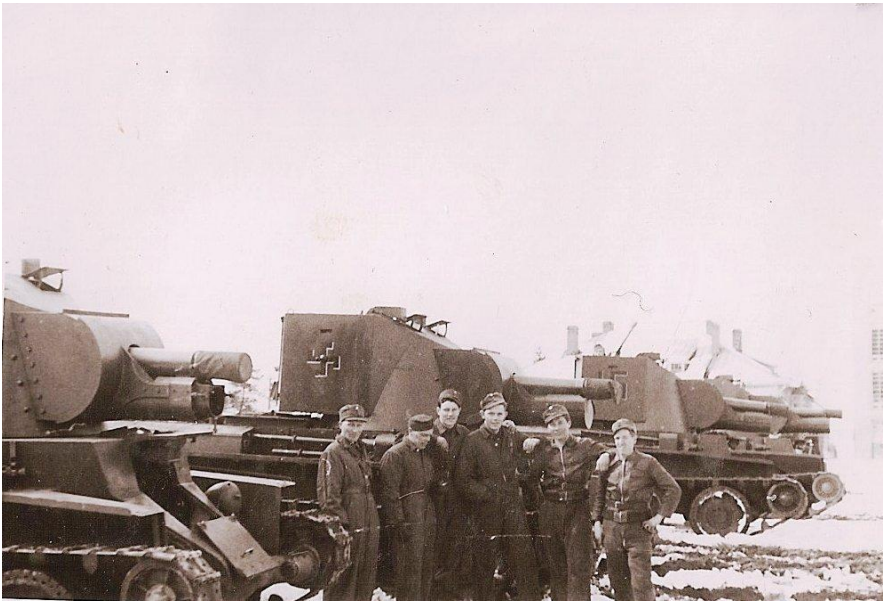
Koulutusrupeaman jälkeen huhtikuussa suoritettiin komentoryhmässä ja vaunujoukkueissa viikon kestänyt perusteellinen vaunu- ja tykkiholto. Komppanian johdon vaunuihin asennettiin samalla radiot. Joukkueisiin siirrettiin yhteysaliupseereiksi kaksi erikoiskurssin käynnyttä miestä prikaatin viestikomppaniasta. Prikaatista komennettiin yksikköön myös asekorjausryhmä vaunutykkien perushuoltoa ja -tarkastuksia varten.

Vaunujen huoltoa jatkettiin täydellä teholla toukokuun puoliväliin saakka, jolloin divisioonan esikunta suoritti tarkastuksen. Komppania sai tarkastuksessa kiittävän arvosanan.

Toukokuussa tehtiin vaunujen naamiointimaalauksia reilun viikon aikana.

Stig Holmström: Lappeenrannassa asennettiin komppanian päällikön ja varapäällikön vaunuihin radiot. Muistan, että niitä kokeiltiin mutta niiden tehot olivat heikot. Joukkueen johtaminen tapahtui annetuilla käskyillä ja toimintaohjeilla. Tilanteenmukainen johtaminen tapahtui vaunun tornista käsimerkeillä. Vaunun sisällä käskyt annettiin suullisesti. Sitä vaikeutti telaketjujen kolina ja moottorin hurina.

Joukkueeseen kuului kolme vaunua. Miehistönä oli vaunun johtaja, ajaja ja ampuja. Joukkueen johtajana toimi upseeri, samalla oman vaununsa johtajana. Joukkueen muiden vaunujen johtajina toimivat aliupseerit.

Komppanian vaunuja Lappeenrannan maneesin vieressä. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Koulutustoimintaa

Huhtikuun lopulla aloitettiin komppaniassa epäsuoran ammunnan koulutus, joka peruskoulutuksena oli suunniteltu parin viikon mittaiseksi. Toukokuun alkupuolella aloitettiin upseereiden jatkokoulutus Panssariprikaatin I pataljoonan komentajan johdolla.

Stig Holmström: Komppaniassa koulutettiin tykin käsittelyä ja annettiin teoreettinen ampumakoulutus, mutta kovapanosammuntoja ei järjestetty. Valmiudet olivat lyhyen kurssin jälkeen kysymysmerkki. Komppanian päällikkö luutnantti Sippel oli alunperin tykistön miehiä. Hän hallitsi tykistön ampumatoiminnan perusteet. Muistan hänen kouluttaneen tykin suuntaamista ja viuhkan muodostamista tuliasemissa. Suora-ammuntaa varten tykissä oli tähtäyskaukoputki. Etäisyyden määrittäminen vaati tarkkuutta, koska käytössä ollut tykki oli hauras ja sen ammuksen lentorata oli kaareva. Olisi tarvittu suurella lähtönopeudella laakaa lentorataa ampuvaa tykkiä. Etäisyyden määrittämisessä harjoiteltiin etäisyysmittarin käyttöä mutta vaunujen kanssa niitä ei käytetty. Epäsuoran tulen käyttö tapahtui hakuammuntana.

Ampumatoiminta tykillä oli hidasta, koska ampumatarvikkeet eivät olleet patruunamuodossa. Putkeen työnnettiin ensin kranaatti, sitten ruutipussi ja viimeisenä ajopanos. Sen jälkeen tykki oli laukaisuvalmis.

Panssariteknillinen valmius komppaniassa oli hyvä. Ajajat olivat pääasiassa peruskoulutuksen saaneita vaunumiehiä, joilla oli kokemusta ajamisesta mutta muilla tyypeillä. BT - 42-vaunuilla ei harjoiteltu maastossa ajoa.

Komppania osallistui ensimmäistä kertaa toukokuun 19. päivänä kasarmialueen keskuskentällä joka perjantai-illaksi määrättyyn iltahartauteen. Samoin komppania osallistui toukokuun 21. päivänä sankarivainajien muistojuhlaan Lappeenrannan urheilukentällä.

SA-kuva. Valtakunnallinen sankarivainajien muistojuhla. Yleiskuva juhlakentältä. Lappeenranta 21.5.1944.

Karjalan Kannaksella

Siirtyminen Kannakselle

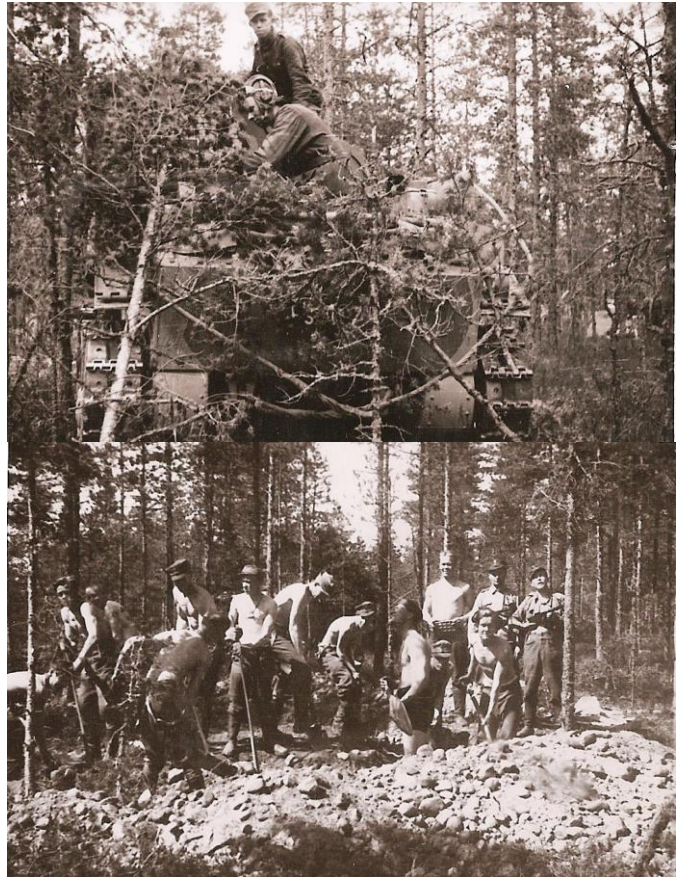
Aamupäivällä kesäkuun 10. päivänä 1944 komppanian päällikkö luutnantti Sippel kävi prikaatin komentajan puhuttelussa, joka koski vihollisen aloittamaa hyökkäystä Karjalan Kannaksella. Koko Panssariprikaati oli määrätty hälytysvalmiuteen. Yksikössään Sippel määräsi välittömästi valmistautumistehtävät. Komppanian henkilöstöä kiellettiin poistumasta yksiköstä. Miehistö jaettiin ryhmiin, joista yksi määrättiin töihin ampumatarvikkeiden täydennyspaikalle, yksi maneesille ja yksi jäi komppaniaan.

Vänrikki Holmström määrättiin I joukkueen johtajaksi, vänrikki Kaakinen II joukkueen johtajaksi ja vänrikki Saarela III joukkueen johtajaksi. Holmströmin johtamassa I joukkueen käytössä olivat vaunut 511-20, 511-15 ja 511-7. II joukkueeseen sijoitettiin vaunut 709, 711 ja 712 ja III joukkueeseen vaunut 702, 713 ja 714. Komppanian päällikön komentovaununa toimi vaunu 717 ja toisena komentovaununa ja varavaununa vaunut 705 ja 511-9.

Komppanian päällikkö sai iltapäivällä prikaatista käskyn, jonka mukaan komppanian piti olla lähtövalmiina kesäkuun 10. päivänä klo 22.00. Miesten varusteiden piti olla pakattuina kolmea tuntia aikaisemmin, jolloin päällikkö piti tarkastuksen. Tarkastuksen jälkeen miehis-

tö siirtyi maneesille, josta vaunut ajettiin vanhalle asemalle. Kahta vaunua ei saatu liikkeelle. Komppanian huolto siirtyi luutnantti Niemisen johdolla autoilla yön aikana Perkjärvelle.

Kuormaus saatiin valmiiksi kesäkuun 11. päivänä klo 2.00 mennessä, jolloin juna lähti Lappeenrannasta liikkeelle. Komppanian päällikkö matkusti autolla etukäteen tavoitealueelle Perkjärvelle. Hän oli määrännyt vänrikki Holmströmin sijaisekseen ja kuljetuksen vanhimmaksi. Kuljetus saapui perille aamulla klo 8.30. Junavaunut purettiin ja kalusto ajettiin metsikköön ilmasuojaan. Vihollisen ilmatoiminta oli vilkasta.

Vasemmalla junakuljetus on saapunut Perkjärven asemalle. Vänrikki Stig Holmströmin vaunu 511-20 on junassa. Oikealla kuvissa vaunua naamioidaan Parkkilassa. Holmström ylinnä vaununsa päällä. Teltan suo-
japoterot kaivettiin moreenimaahan. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Siirtyminen Parkkilaan ja sieltä Viipurin suuntaan

Luutnantti Sippel saapui asemalle kesäkuun 11. päivänä klo 9.00 aikoihin ja käski komppanian siirtymisestä telaketjumarssina Parkkilaan noin 25 kilometrin päähän Kivennavalta. Iltapäivän aikana komppania saapui käsketylle ryhmitysalueelle.

Seuraavaksi yöksi majoituttiin Parkkilaan ja herätys oli käsketty kesäkuun 12. päivänä klo 4.00. Päivä aloitettiin vaunujen huollolla sekä ammus- ja polttoainetäydennyksillä. Muuten

päivä käytettiin asemien tiedusteluun . Aamulla varhain komppanian päällikkö oli lähtenyt tiedustelemaan taisteluasemia Väärämäkeen. Komppania oli koko ajan hälytysvalmiudessa. Päällikön palattua läksi hän uudestaan varapäällikön ja vaunujoukkueen johtajien kanssa Väärämäkeen. Illalla lähtivät vaunun johtajat, lataajat ja varamiehet valmistelemaan asemia 10 vaunulle. Asemat kaivettiin Vuotjärven ja Äimisuon väliselle kannakselle.

Asemien kaivajat palasivat aamuyöllä kesäkuun 13. päivänä ja komppania jäi odottamaan käskyä valmisteltuihin asemiin siirtymisestä. Hälytystä ei päivän aikana kuulunut ja miehet saivat levätä kunnolla. Seuraavakin päivä kesäkuun 14. päivä kului rauhallisissa askareissa vaunuja huoltaen ja levätessä.

Aamulla kesäkuun 15. päivänä komppaniaan tuli divisioonan lähettiupseeri ja välitti käskyn uusien asemien tiedustelemisesta Suulajärven ja Perkjärven väliseltä kannakselta. Aamupäivän lopulla komppanian vaunut lähtivät liikkeelle. III joukkue vänrikki Saarelan johdolla jäi asemiin Perkjärven - Parkkilan tienhaarasta noin puoli kilometriä Perkjärven suuntaan harjanteelle. Muut joukkueet ajoivat Perkjärven aseman eteläpuolella olleen tienhaaran maastoon. Iltapäivällä siirtyivät myös III joukkueen vaunut muiden luokse Perkjärven kylästä itään olevalle Munakukkulalle. Myöhemmin illalla joukkue siirrettiin 300 metriä taaksepäin kukkulalle, jossa oli asemissa muutamia Vickers-vaunuja ja yksi Klim Vorosilov. Siellä oli myös prikaatin I Pataljoonan komentajan majuri Mikkolan komentopaikka. Komppanian huolto oli siirtynyt illan suussa Kyyrölään.

Komppanian päällikön vaunu 717 Kannaksella. Vaunun päällä karttalaukun kanssa seisoo luutnantti Stig Sippel ja hänen vasemmalla puolellaan vaunun ajaja kersantti Aarne Virtanen. Vaunu oli ainoa Viipurin taistelussa tuhoutunut vaunu ja Aarne Virtanen ainoa vaunun miehistöstä selviytynyt. Vaunun oikealla puolella laatikkopinon takana II joukkueen johtaja vänrikki Martti Kaakinen.

Aamulla kesäkuun 16. päivänä ajettiin kaikki vaunut Munakukkulalle ja myöhemmin päivällä III joukkue ajoi edellisen illan sijoituspaikalleen. Illan suussa alkoi läheltä asemia kuulua ammuntaa, myös kranaatinheittimellä. Vihollisen partiot häiritsivät liikennettä Perkjärvelle vievällä tiellä. Komppania oli hälytysvalmiudessa mutta ilta ja yö kuluivat rauhallisesti.

BT - 42-vaunu tuliasemassa Munakukkulalla. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Aamupäivä kesäkuun 17. päivästä kului rauhallisesti lukuun ottamatta vihollisen vilkasta lentotoimintaa. Iltapäivällä tuli tieto vihollisen pääsystä noin kahden kilometrin päähän lentokentän laitaa. Jonkin ajan kuluttua omat viivyttäneet joukot vetäytyivät Munakukkulalle ja sen takana olleelle kukkulalle. Iltapäivällä luutnantti Sippel sai käskyn komppanian siirtymisestä Muolaanjärven itärantaa Kämärään. Kaksi komppanian vaunua jouduttiin tuhoamaan, koska niitä ei saatu liikkeelle. Alkuillasta komppania saapui Lyykylään, jossa miehet kävivät lepäämään ja saivat käydä saunassa.

Stig Holmström: Klo 13.45 tuli käsky, että komppania vetäytyy Muolaanjärven itärantaa Kämärään. Tällöin oli vaunu 705 poltettava, koska sitä ei saatu liikkeelle. Vaunu 511-19 piti myös tuhota, koska sitäkään ei ehditty korjata.

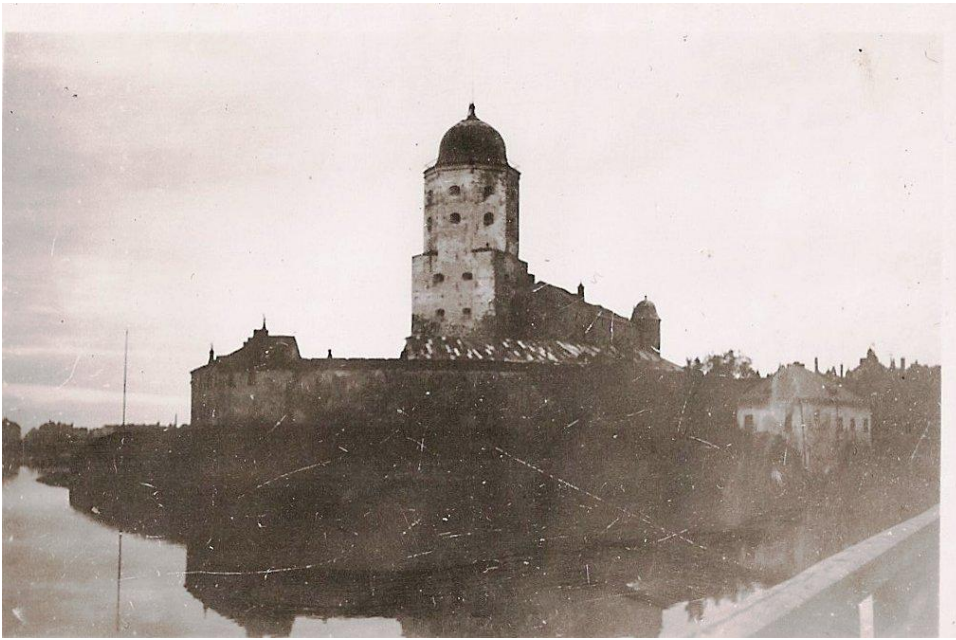

Vaunumiehet ovat kokoontuneet Perkjärvellä viimeisen kerran vaunu 705:n ympärille. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Vaunu 705 ei ollut ajokunnossa telaketjumarssille lähdettäessä ja se jouduttiin tuhoamaan niille sijoilleen. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Aamuyöllä kesäkuun 18. päivänä luutnantti Sippel kutsuttiin käskynantoon, jossa komppania sai määräyksen siirtyä pohjoisemmaksi Heinjoen maastoon. Kolmen tuntia herätyksen jälkeen komppania oli käsketyssä paikassa. Päälikkö käskettiin illan suussa taas prikaatin esikuntaan käskynjoolle, jossa seuraavaksi ryhmitysalueeksi käskettiin Selänkankaan tien maasto. Illalla klo 19.00 komppania saapui käskettyyn maastoon, majoittui ja aloitti ruokailun. Illalla komppania käskettiin siirtymään Viipurin eteläpuolelle Nuoraankylän maastoon. Hieman ennen puolta yötä komppania oli käsketyllä paikalla.

Viipurin linna kuvattuna kesäkuussa 1944. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Siirtyminen Viipuriin

Aamulla kesäkuun 19. päivänä komppanian päällikkö ja joukkueen johtajat läksivät tiedustelemaan Ylä-Sommeen ja Nuoraan välistä maastoa. Kesken päällikön aamupäivän puhut-
telun toi prikaatin lähetti käskyn, jonka mukaan komppanian piti siirtyä Viipuriin Kolikkoin-
mäelle. Viipuriin siirryttäessä jäi taas yksi vaunu tien sivuun. Komppania oli ryhmittynyt
Kolikkoinmäelle klo 13.00. Illan suussa klo 18.00 aikoihin läksi komppanian päällikkö
maastontiedusteluun vänrikki Holmströmin ja Saarelan kanssa. Tällöin Holmström sai teh-
täväkseen asettua vaunujen kanssa puolustukseen Karjalan esikaupunkiin ja ilmoittautua
everstiluutnantti Laaksolle. Saarela sai tehtäväksi ajaa vaununsa asemiin pohjoispuolelle
Tammisuolle ja ottaa yhteyden majuri Ikoseen. Hieman ennen puolta yötä joukkueet läksi-
vät käsketyille paikoille.

*Stig Holmström: Tiedusteluun läksimme komppanian päällikön autolla ja minä
olin niin väsynyt, että nukahdin matkan aikana. Kun nousimme autosta, nu-
kahdin uudelleen seisaaltani. Onneksi silloin oli kysymyksessä Saarelan jouk-
kueen lohko, mieleeni ei jäänyt juuri mitään tapahtumasta. Tämän jälkeen
joukkueet lähtivät liikkeelle ja saavuttuani joukkueeni kanssa asemapaikalle (2
vaunua) katsoimme luutnantti Sippelin kanssa sopivat asemat. Tällöin Sippel
ehdotti toisen vaunun tuliasemaa eturinteeseen betoniverkkokasan taakse.
Hänen lähdettyään tarkastin paikkaa lähemmin ja totesin, että jos vihollinen
hyökkäisi siltä suunnalta, ei vaunulla olisi mitään toiminta- tai pelastautumis-
mahdollisuuksia, joten määräsin sen toiseen paikkaan.*

*Ennen tiedusteluun lähtöä oli joku saanut kiinni irrallaan juosseen sian. Tämä
teurastettiin ja komppania sai pitkästä aikaa kunnon aterian.*

Viipurin Kolikkoinmäellä teurastettua sikaa suolataan. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

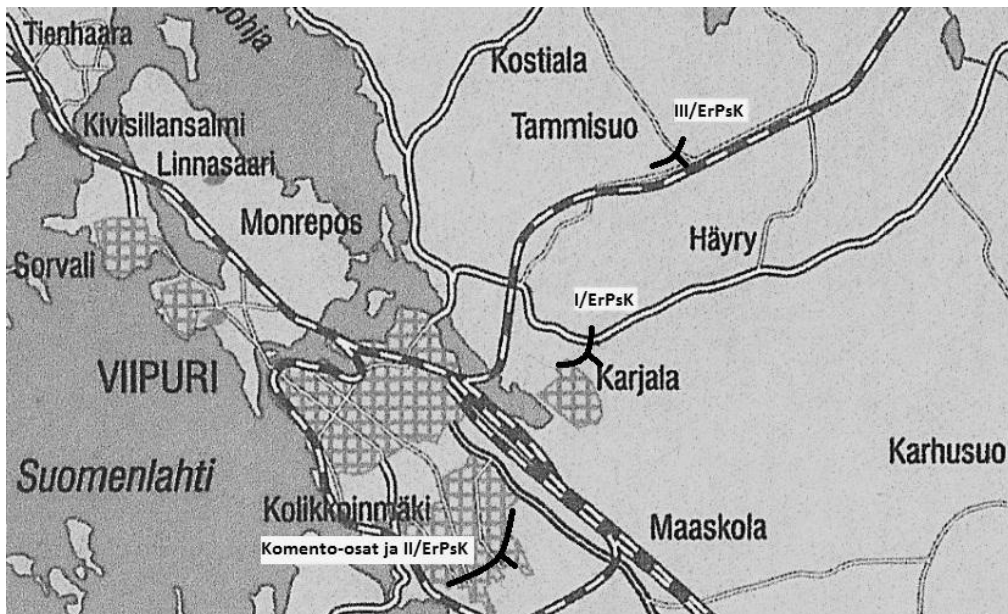

Maastolounas. Kolmas oikealta komppanian päällikön vaunun ajaja kersantti Aarne Virtanen. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Taistelu Viipurissa

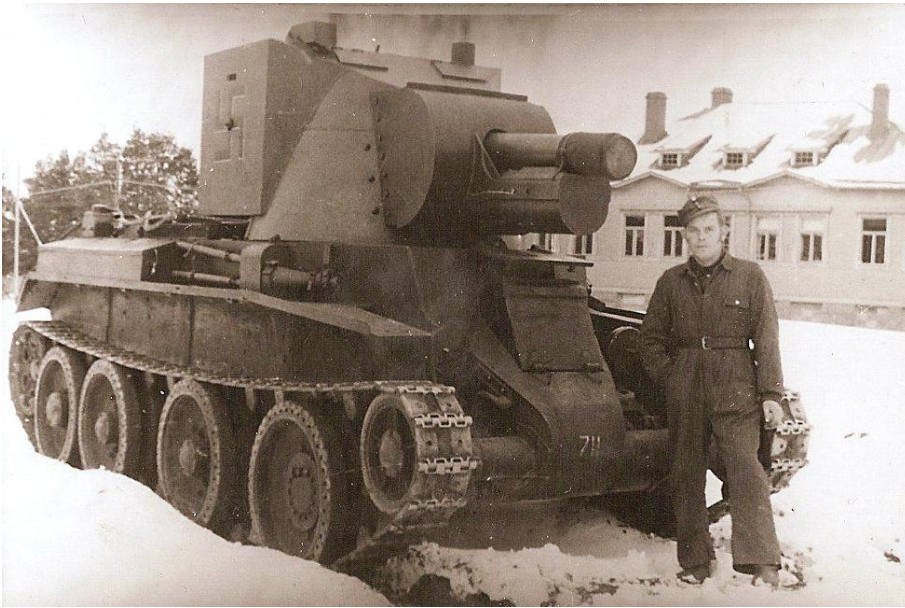
20.6.1944

Kaikki joukkueet joutuivat kesäkuun 20. päivänä taisteluun. Holmströmin joukkue oli saapunut perille Karjalan esikaupunkiin klo 2.30 aikoihin. Vaunut ajettiin suoraan asemiin. Joukkueen molempien vaunujen ampumasuunta oli päätien suunta. Päivän aikana vihollinen eteni siellä aivan asemien etupuolelle mutta ei ryhtynyt hyökkäämään.

Erillisen Panssarikomppanian ryhmitys VKT-linjalla 20.6.1944.

Stig Holmström: Everstiluutnantti Laakso ei ollut paikalla, joten ilmoittauduin eräälle kapteenille, joka lieene ollut lohkon päällikkö. Kysyin häneltä ohjeita, mutta hän ei tuntunut tietävän tilanteesta paljoa ja käski ajaa vaunut aseisiin etelään päin ja odottamaan. Näin tehtiin ja kun ei ollut telttää, kaivettiin vaunujen lähelle matala kuoppa, johon käytiin nukkumaan. Yö oli aika lämmin ja kun vihollinen ei ampunut, nukuin aika hyvin. Aamulla läksin katsomaan ympäristöä ja tutustumaan jalkaväen aseisiin. Viereiselle kukkulalle oli kaivettu ampumahauta, ampumasuunta etelään. Asema oli miehitetty ja tarkastelin sieltä käsin aukion toisella puolella ollutta metsän reunaa. Mitään liikettä ei näkynyt haarakaukoputken läpi. Molemmista vaunuista olivat ohjauskytkimet niin huonossa kunnossa, että ajajat pyysivät lupaa muuttaa ne pyöräohjaukselle. Näin tehtiin, mutta kun oman vaununi ajaja, korpraali Kuusela ryhtyi peruuttamaan minun näyttäessä merkkejä, hän ei saanut vaunua käännettyä ohjeiden mukaan vaan vaunu juuttui ojaan tienreunan pettäessä. Toisella vaunulla yritettiin vetää sitä ylös, mutta se ei liikahtanutkaan. Sain sitten eräältä tykistön luutnantilta avuksi raskaan telatraktorin, mutta ei sekään saanut 15 tonnin vaunua ylös. Toisen vaunun sain kuitenkin ajettua paremmin suojaan suorasuuntauksen tuelle. Aamupäivä oli rauhallinen mutta iltapäivällä maataistelukoneet hyökkäsivät asemiamme vastaan. Pääsin suojaan suuren kiven taakse, joten minulla ei ollut mitään hätää, eikä hyökkäys tainnut aiheuttaa jalkaväellekään tappioita. Korpraali Kuusela oli jo ennen hyökkäystä ilmoittanut jännityksen aiheuttamasta pahasta ihottumasta ja pyytänyt päästä käymään JSP:llä. Anoin hänen mennä, eikä hän tullut enää takaisin. Ilta oli taas rauhallinen, mutta Viipurin suunnasta kuului koko ajan jatkuvaa ammusta.

Vänrikki Holmströmin vaunun ajaja korpraali Kuusela keväällä 1944 Lappeenrannassa. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

III joukkue saapui Tammisuolle noin klo 3.30 ryhtyen kaivautumaan. Asemat olivat valmiit aamupäivän kuluessa ja ensimmäiset edestä irtautuneet joukot tulivat puolen päivän aikaan marssien Juustilan suuntaan. Iltopäivällä klo 14.30 aikoihin vetäytyivät viimeiset omat joukot ja niiden perässä saapuivat neuvostoliittolaiset Josef Stalin 122 vaunu ja neljä T-34 vaunua. III joukkueen vaunu avasi tulen ampuen 15 kranaattia mutta ne eivät läpäisseet panssaria. Yksi vaunuista oli ajettava takamaastoon suojaan, jolloin vaikeassa maastossa ajaessa läksi telaketju pois päältä. Vaunujen miehistö avusti jalkaväkiaseilla panssarintorjuntaa. Etumaisena ajanut JS 122-vaunu saatiin tuhottua. Myöhemmin illalla tuhottiin neljä T-34-vaunua lisää.

Tilanteenmukainen kuva Tammisuolta. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Keskikaupungilla olivat vaunut luutnantti Niemisen johdolla ampuneet hautausmaan luona vihollisosastoja, jotka hetkeksi perääntyivät. Luutnantti Sippel oli antanut käskyn, jonka mukaan hänen vaununsa perääntyessä myös muut vaunut vetäytyvät. Niemisen vaunu oli kuitenkin asemassa puolisen tuntia kauemmin ja hän sai majuri Bäckmanilta käskyn jäädä viivyttämään Papulan ja Linnansillalle. Tällöin Papulan silta oli jo poikki. Linnansiltakin sytytettiin palamaan ja Niemisen johtamat vaunut saivat käskyn suojata jalkaväen vetäytymistä.

Komppanian vaunu avusti Sotkaa vetäytymisvaiheessa. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

21.6.1944

Karjalan esikaupungin suunnalla vihollinen oli saanut yön aikana panssarintorjuntatykin asemaan päätien varteen, josta se tulitti puolustajan ryhmitystä. Holmströmin toisen vaunun 511-7:n lataaja panssarimies Punkki haavoittui taistelussa jalkaan ja hänet oli vietävä sairaalaan.

Vaihdettaessa vaunua 511-7 sellaiseen asemaan, mistä se olisi päässyt ampumaan noin 250 metrin päässä ollutta panssarintorjuntatykkiä, vaunu juuttui ojaan. Sitä ei saatu ylös edes vetotraktorilla. Sen sijaan vaunu 511-20 ajettiin notkelmaan Karjalan esikaupungin tienhaaran, mistä se pystyi epäsuoralla tulella ampumaan panssarintorjuntatykkiä ja etumaisia joukkoja. Panssarintorjuntatykkiä ei onnistuttu tuhoamaan.

Stig Holmström: Aamulla tarkkaillessani metsänreunaa asemiemme etupuolella huomasin, että vihollinen alkoi miehittää sitä. Kun näin, että panssarintorjuntatykkiä alettiin tuoda tien vieressä olevaan notkelmaan, päätin hiljentää sen. Ensimmäiset tykillä ammutut laukaukset menivät pitkälle yli. Kun matkaa oli lyhennetty kolmannen kerran, jäi laukaus lyhyeksi. Korjauksen jälkeen seuraava laukaus osui jo niin kohdalle, että miehet hävisivät tykin luota, mutta

tykki jäi paikalleen. Iltapäivällä vihollisen toiminta alkoi vilkastua. Tähystäessäni mäeltä heidän asemiaan, ampui panssarintorjuntatykki yhden laukauksen toiselta suunnalta niin lähelle minua, että manttelinhelma heilahti. Vetäydyin nopeasti pois. Vähän tämän jälkeen tuli lohkolle tykistökeskitys juuri, kun panssarimies Punkki oli menossa hakemaan vettä pakkiin. Yksi kranaatinheit-timen ammus osui suoraan hänen eteensä, jolloin hän haavoittui. Minä kuljin muutaman metrin hänen perässään, mutta ehdin syöksyä ojaan ammuksen suhahduksen kuullessani, eikä minuun sattunut. Vaikka ammus oli osunut vain 6 - 7 metrin päähän Punkista, hänelle ei käynyt kovin pahasti. Yksi sirpale oli osunut vasempaan ranteeseen, toinen jalkaterään ja kolmas lävisti kokar-din kuitenkin osumatta päähän. Muualla en havainnut osumia. Hän oli aivan hiljaa, kasvot kalpeina, mutta tajuissaan. Leikkasin puukolla saappaan halki ja sidoin jalan, koska siitä tuli paljon verta. Ranne ei vuotanut, joten jätin sen si-tomatta, koska ajattelin, että saatoin vielä tarvita oman ensiapupakkauksen it-se. Lääkintämiehet tulivat sitten pian ja veivät miehen JSP:lle. Samassa rytä-kässä haavoittui eräs alikersantti, joka oli 75 mm panssarintorjuntatykin johta-ja, ilmeisesti vatsaan. Muistan vieläkin hänen kamalat tuskanhuutonsa. Hän oli tuonut vähän aikaisemmin tykkinsä aivan vaunumme eteen ja oli jostakin ruotsinkielisestä yksiköstä. Lääkintämiehet olivat kohta hänenkin luonaan ja veivät pois. Sinä päivänä ei muuta mainittavaa tapahtunut.

Tammisuolla oli vihollinen aloittanut klo 4.00 tykistökeskityksen asemien takamaastoon. Keskitys jatkui noin tunnin ajan, minkä jälkeen asemia kohti alkoi vyöryä raskaita vaunuja. Panssarikauhuilla ja panssarintorjuntatykeillä tuhottiin seitsemän vaunua, joista yksi oli JS 122-vaunu ja loput T-34-tyyppisiä vaunuja. III joukkueen miehet taistelivat lähitorjunta-asein, koska vaunuja ei voitu käyttää. Päivällä klo 13.00 saapui luutnantti Nieminen jouk-kueeseen ja kertoi komppanian päällikön luutnantti Sippelin kaatumisesta Viipurissa edelli-senä päivänä. Nieminen oli määrätty komppanian päälliköksi.

22.6.1944

Päivällä klo 12.00 aikoihin oli jalkaväki saanut Karjalan esikaupungissa käskyn vetäytyä seuraavalle kukkulalinjalle. Tällöin Holmströmin molemmat vaunut olivat jääneet linjojen välimaastoon. Vihollisen lähestyessä oli Holmströmin vetäydyttävä vaunulla 511-20, johon oli otettava mukaan myös toisen vaunun miehet. Pohjoiseen vetäydyttäessä oli vaunun ajettava vihollisryhmytyksen läpi. Luutnantti Nieminen oli tullut vaunua vastaan ja ilmoitta-nut, ettei tarvinnut enää ryhmittyä asemiin. Joukkue vetäytyi komppanian huollon yhtey-teen Lappeenrannan tien varteen.

Stig Holmström: Jalkaväeltä ei meille annettu mitään tietoa vetäytymisestä, vaan yhtäkkiä huomasin, että koko jalkaväkiporukka alkoi vetäytyä Viipurin suunnalta (lännestä, mistä hyökkäystä ei oltu odotettu) tiellä olevaa vaunu-amme kohti. Tämä tapahtui aivan rauhallisesti, ilman paniikkia, mutta kun sain tietää, että vihollinen oli aivan kannoilla, päätin, että meidänkin piti lähteä.

Ajan puutteen vuoksi ojassa ollutta vaunua ei ehditty räjäyttää. Meitä oli vain neljä (Kuusela ja Punkki poissa), joten mahduimme kaikki samaan vaunuun. Kun vaunussa ei ollut muuta aseistusta kuin tykki ja käsiaseina yksi konepistooli ja pistoolit, katsoin hyödyttömäksi jäädä tarjottimelle jalkaväen eteen ja annoin käskyn lähteä liikkeelle. Vähän matkaa ajettuumme huusi ajajana toiminut korpraali Toivonen, että tie oli poikki. Näin keskellä tietä valtavan pomomikuopan ja koska vaunu oli ilman telaketjuja, käskin painaa kaasun pohjaan ja kiertää ojan kautta. Vauhti kiihtyi ja pääsimme paikan ohi. Vaunu otti hurjan loikan ja näin tornin aukosta, kuinka nuori venäläinen sotilas seisoi tien vieressä kivääri jalalla ja suu auki. (BT - 42-vaunun huippunopeus ilman telaketjuja 72 km/h). Pääsimme Lappeenrantaan vievälle tielle ja vähän matkaa ajettuumme meidät pysäytti luutnantti Nieminen ja käski jäädä siihen odottamaan. Hän kertoi komppanian päällikön luutnantti Sippelin kaatuneen Viipurissa ja että hän oli saanut komppanian komentoonsa. Luutnantti Nieminen oli jo ehtinyt ilmoittaa meidät kadonneiksi. Aikanaan komppanian majoitusalueelle saavuttuani jäin odottamaan seuraavaa tehtävää, koska minulla ei ollut enää käytössä omia vaunuja.

Tammisuolla vihollinen ei hyökännyt yön aikana, mutta aamulla klo 7.30 alkoi kova tykistökeskitys. Noin 45 minuutin keskityksen jälkeen vihollinen aloitti hyökkäyksen panssarivaunuilla. Aamupäivän taistelussa tuhottiin yksi JS 122-vaunu ja viisi T-34-vaunua. Iltapäivällä vihollinen tyytyi ainoastaan ampumaan häirintätulta.

Tilanne vakiintuu

Vihollinen hyökkäsi kesäkuun 23. päivänä Tammisuolla neljällä vaunulla, joista yksi onnistuttiin tuhoamaan. Illalla III joukkue sai käskyn vetäytyä asemista. Joukkue seurasi 20. Prikaatia Kärstilänjärvelle, josta se palasi komppanian yhteyteen Lappeenrannan tien varteen. Ennen lähtöään joukkue oli joutunut tuhoamaan yhden liikuntakyvyttömän vaununsa Tammisuolla.

Vänrikki Kaakinen teki iltapäivällä kesäkuun 24. päivänä vastaiskun kahdella vaunulla Tienhaaran suunnalla, jossa vihollinen oli tehnyt maihinnousun. Vihollinen vetäytyi salmen taakse Sorvaliin. Illan suussa otti vänrikki Holmström Kaakisen joukkueen johtoonsa ja Kaakinen päästettiin lepäämään.

Seuraavina päivinä tilanne jatkui Viipurin länsipuolella komppanian osalta rauhallisena. Sotapäiväkirjan merkintöjen mukaan Holmströmiltä ei saatu kesäkuun 25. - 28. päivinä ilmoituksia erityisistä tapahtumista. Vänrikki Saarela otti kesäkuun 28. päivänä Sorvalin suunnan joukkueen johtoonsa päästäten Holmströmin lepäämään.

Stig Holmström: "Päivystyspäivistä" Sorvalin loholla 24. - 28.6.1944 muistan joitakin pieniä tapahtumia. Asuin vaunumiehistöjen kanssa teltassa pienessä soraamontussa. Kun oli kaunis ilma eikä ollut mitään toimintaa, päätin eräänä

päivänä ottaa vähän aurinkoa. Vihollinen ampui harvaksen häirintätulta, muttei meidän kohdalle, joten makasin silmät kiinni rinteessä. Silloin kuului äkkiä omituinen ääni: "Vuh-vuh-vuh". Avasin silmäni ja näin, kuinka tykinammus pyöri suutarina kaaressa minua kohti. Siinä tilanteessa ei ehtinyt minnekään, vaan odotin, minne se putoaa. Kranaatti iskeytyi suohon minun taakseni noin 10 m päähän, eikä räjähtänyt. Samana päivänä kävin tutustumassa etumaastoon ja tapasin siellä sattumalta vanhan luokkatoverini Svante Svedlin Hangosta. Hän oli siellä vänrikkinä tykistön tulenjohtajana. Eräänä päivänä jouduin myös viemään kuorma-autolla haavoittuneita JSP:lle. Lava oli täynnä miehiä ja jouduimme ylittämään mm erään pellon, jonne putosi tykistön kranaatteja, mutta onneksi niin kauas, etteivät aiheuttaneet meille lisää tappioita. JSP:n luona oli tien viereen pinottu omia kaatuneita odottamaan poiskuljetusta.

Komppania siirtyi kesäkuun 29. päivänä majoituspaikastaan noin kolme kilometriä pohjoiseen. Kesäkuun viimeisenä päivänä vänrikki Kaakinen joukkueineen otti vastaan vänrikki Saarelan asemat Sorvalin suunnassa.

Komppania sai heinäkuun 1. päivänä käskyn siirtyä prikaatin mukana Rautakorpeen Imatrantien varteen Myllylästä etelään. Illan suussa komppanian autokolonna läksi uudelle ryhmitysalueelle vänrikki Holmströmin johdolla. Myöhemmin illalla myös Kaakinen saapui alueelle kolmen vaunun kanssa.

Komppanian päällikkö käskettiin heinäkuun 2. päivänä 6. Divisioonan esikuntapäällikön luokse tehtävänantoa varten. Sieltä palattuaan hän läksi vänrikki Holmströmin kanssa maastontiedusteluun. Aamulla saatiin myös ilmoitus, että kolme komppanian vaunua oli juuttunut ojaan seurattuaan siirtyessään väärää pataljoonaa. Näistä vaunuista oli yksi päässyt vänrikki Kaakisen johdolla jatkamaan matkaa. Myöhemmin illalla saatiin vaunuista vielä yksi nostettua ylös suosta. Viimeinenkin saatiin ylös heinäkuun 5. päivänä ja toimitettiin korjaamolle Ensoon. Komppania sai heinäkuun 3. päivänä vaunutäydennystä, kun kaksi Jyväskylässä korjattavana ollutta vaunua saatiin takaisin.

Komppanian lakkauttaminen

Komppanian päällikkö luutnantti Nieminen kävi heinäkuun 5. päivänä prikaatin komentajan eversti Björkmanin puhuttelussa, jossa käsiteltiin komppanian vaunujen käyttömahdollisuuksia. Nieminen oli todennut, että nykyisessä sodassa vaunuja ei voida käyttää panssareita vastaan.

Komppanian päällikkö meni uudelleen heinäkuun 7. päivänä aamupäivällä prikaatin komentajan puhutteluun, jossa kuuli, että komppania hajotetaan vielä samana päivänä. Miehistö, aliupseerit ja upseerit tulitiin sijoittamaan prikaatin I ja II pataljoonaan sekä rynnäkkötykkijoukkueeseen ja I korjausjoukkueeseen. Komppaniassa käskettiin alustavat yksikön hajottamiseen liittyneet toimenpiteet. Illalla prikaatin komentaja käski siirtää kaikki vaunut

Ensoon, jossa ne piti luovuttaa pois. Seuraavat päivät käytettiin tiiviisti henkilöjärjestelyjen valmisteluun, huoltotoimiin ja varustuksen luovutuksiin. Varusvarasto kuljetettiin Lappeenrantaa, jossa materiaali inventoitiin ja kirjanpito tarkistettiin. Vänrikki Holmström ilmoittautui heinäkuun 14. päivänä uudessa yksikössään.

Stig Holmström: Komppanian viimeisten kahden viikon ajalta minulle ei ole jäänyt juuri mitään mieleen. Eräänä päivänä olin kuitenkin mukana, kun yhtä panssarivaunua yritettiin saada pois ojaasta. Sitä oli jo yritetty onnistumatta, mutta silloin menin itse ajajan "pukille", annoin kaasua niin, että moottori ulvoi, päästin kytkimen äkkiä ylös, jolloin vaunu nytkähti liikkeelle ja tuli ylös. Raa'an käsittelyn tuloksena siitä kuitenkin paloi kytkin. Kuten päiväkirjasta voi huomata, monta vaunua jäi kesän aikana samalla tavalla ojaan, koska BT - 42:ssa oli painoonsa verrattuna hyvin kapeat telaketjut.

Eräänä toisena päivänä olin kovassa tykistökeskityksessä ja sen mentyä ohi, ruvettiin etsimään erästä jalkaväen majuria, joka oli ollut nukkumassa omassa poterossaan. Kranaatit olivat myllertäneet maaston aika pahasti, joten toiset luulivat hänen saaneen surmansa. Vihdoin mies löydettiin. Yksi kranaatti oli pudonnut vain muutaman metrin päähän poterosta ja kääntänyt suuren kannon poteron päälle. Majuri makasi siellä liikkumatta ja pelättiin pahinta. Mies oli kuitenkin täysin vahingoittumaton ja kun hänet saatiin kaivettua vapaaksi, hän heräsi unestaan ja murahteli siihen suuntaan, että "taisi vähän jyrähdellä". Kovahermoinen mies.

Itse pääsin komppanian taisteluissa aika vähällä, mutta toiset taistelivat hienosti ja tuhosivat yhdessä jalkaväen kanssa monta vihollisen panssarivaunua. Sippelin vaunun tuhoutumista lukuun ottamatta omat vaunutappiot aiheutuivat runsaslukuisista teknillisistä vioista. Osansa oli myös sillä, että vihollisvaunujen ampumataito oli aika huono.

Vaunujen kohtalo

511-7	Holmström	Jäi ojaan Karjalan esikaupungissa
511-15		Epäkunnossa jo 11.6.
511-20		Ojaan nurin 22.6., saatiin pois
709	Kaakinen?	Ojaan 2.7., saatiin pois 5.7.
711	Nieminen	Telaketju pois Viipurissa, saatiin pois
712	Kuparinen	Telaketju pois Viipurissa, saatiin pois
702	Saarela?	Vioittunut 20.6., tuhottu itse 23.6.
713		Väliaikaisesti korjattu 22.6., pois korjattavaksi 28.6.
714		Suohon 2.7., saatiin pois
717	Sippel	Vaurioitui 20.6., tuhoutui 20.6.
705		Meni epäkuntoon 15.6., poltettiin 17.6.
511-19		Viety korjattavaksi 25.6.

706		<i>Jäi Lappeenrantaan 10.6. epäkunnossa</i>
511-18		<i>Jäi Lappeenrantaan 10.6. epäkunnossa</i>
511-8	Varavaunu	<i>Tuli komppaniaan Jyväskylästä vasta 3.7.</i>
511-16	Varavaunu	<i>Tuli komppaniaan Jyväskylästä vasta 3.7.</i>

Komppanian sotapäiväkirjaan on heinäkuun 16. päivänä 1944 tehty viimeinen merkintä:
Varastojen luovutusta ja arkistojen kunnostamista jatkettiin koko päivän.

Palvelus 1. Panssarikomppaniassa

Saatuaan siirron heinäkuun 14. päivänä Panssariprikaatin I Pataljoonaan vänrikki Stig Holmström komennettiin Rynnäkkötykkikurssille, joka kesti kaksi viikkoa. Kurssin jälkeen hänet siirrettiin Lappeenrantaan ja sijoitettiin saman pataljoonan 1. Panssarikomppaniaan. Syyskuun jälkimmäiselle puoliskolle saakka palvelus oli lähes yksinomaan koulutusta.

Lähtö Lapin sotaan saksalaisten vastaiselle rintamalle tuli 21.9.1944. Osallistuminen varsinaiseen taistelutoimintaan kesti noin kuukauden ajan 29.9. - 28.10.1944. Holmströmin yksikkö eteni Rovaniemen pohjoispuolelle Ounasjoen varteen Sinettän tasalle saakka. Holmström toimi Lapin sodan aikana lähettiupseerin tehtävässä. Lokakuun lopulla kotiutettiin prikaatin reserviläiset.

Vänrikki Holmström kotiutettiin Hämeenlinnassa 19.11.1944.

Koulutustoimintaa kesällä 1944:

Taisteluharjoitus Joutsenon Kuurmanpohjassa 5.8.1944. Kuva Stig Holmströmin kokoelmasta.

Kuvia Lapin sodasta syksyllä 1944:

Ylärivissä joukkojen kuljetukseen varattu Hesperus-laiva Oulun satamassa ja kelirikkoa Leivejoella Rovaniemen eteläpuolella. Alarivissä kuvia Rovaniemeltä. Kuvat Stig Holmströmin kokoelmasta.

PALVELUS YLIMÄÄR. HARJOITUKSISSA JA
LIIEKANNALLEPANNUISSA JOUKOISSA:

Saapunut 14.6.1941 STP:in
(lk.os.)

Siirrot ja komennukset: UK: in 1.8.42.
Fr. koul. k. 17. 29.12.42.
STP:in 10.3.42. 10.12.43. Er. P. K. 17.
7.7.44 STP:in 11.44 Kautta Hämäl. E. al.
Osanotto taisteluihin: Varjojen kompp.
Sotakokousseissa ja koulut.
29.9 - 28.10.44.

Ylennykset: Varjojen k. 22.12.42. Yp. 83.

Kunniamerkit: _____

Tehtävä lkp:n aikana: STP:in jouk. joht.

Sotä- ja kenttäoik. tuomiot: _____

Vapautettu 19.11.1944 STP:in k. 17.
1202/11/809 sel. - 27.10.44

Palvelusaika 3 v. 5 kk. 8 päivää
Hyvä

Käytös: _____

Erik. koulutus: psv jouk. joht.

Huomautuksia: AI 14.11.44

Maastona 31.10.1944

Varmentaa:
STP:in k. 17.
Kap. A. P. P.
Varjo K. Schue
(leima)

Sotilaspassin sivu; Vänrikki Stig Holmströmin palvelus liiekannalle pannuissa joukoissa 14.6.1941 - 19.11.1944. Palvelusaikaa kertyi kolme vuotta, viisi kuukautta ja kahdeksan päivää.

Lähteet:

Stig Holmströmin haastattelu helmikuussa 2016, muistelmät ja kuvakokoelma.
Erillinen panssarikomppania 1943-1944 (Sotapäiväkirja 6675, 1.12.1943 - 16.7.1944)

Kirjoittaja Ossi Pirhonen, Varkauden Reserviupseerikerho Ry